

Judikatūras krājums

ĢENERĀLADVOKĀTES ELEANORAS ŠARPSTONES
[ELEANOR SHARPSTON]
SECINĀJUMI,
sniegti 2019. gada 26. martā¹

Apvienotās lietas C-95/18 un C-96/18

***Sociale Verzekeringsbank,
piedaloties
F. van den Berg,
H. D. Giesen (C-95/18),
C. E. Franzen (C-96/18)***

(*Hoge Raad der Nederlanden* (Nīderlandes Augstākā tiesa) lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu)

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Migrējošo darba ņēmēju sociālais nodrošinājums – Regula (EEK) Nr. 1408/71 – 13. panta 2. punkts – Nepilngadīgo profesionālā darbība, kas nepārsniedz noteiktu darba laika ilgumu vai ienākumu sliekšni dalībvalstī, kas nav dzīvesvietas dalībvalsts – Piemērojamie tiesību akti – Atteikums piešķirt ģimenes pabalstus un vecuma pensijas samazinājums dzīvesvietas dalībvalstī – Darba ņēmēju brīvas pārvietošanās ierobežošana – 17. pants – Divu dalībvalstu nolīgums, ar ko dažu personu kategoriju vai dažu personu interesēs paredz izņēmumu no 13. panta noteikumiem

1. Ar šiem lūgumiem sniegt prejudiciālu nolēmumu *Hoge Raad der Nederlanden* (Nīderlandes Augstākā tiesa) aicina Tiesu atbildēt, vai īpašajos pamatlietas apstākļos dalībvalstis ne tikai var², bet arī neatkarīgi no Regulas (EEK) Nr. 1408/71³ 13. pantā paredzētā principa, ka piemērojami ir tikai vienas dalībvalsts tiesību akti, tām kā dzīvesvietas dalībvalstīm, iespējams, ir pienākums piešķirt sociālos pabalstus migrējošam darba ņēmējam, kuram ir piemērojami nodarbinātības dalībvalsts tiesību akti.

I. Tiesiskais regulējums, pamatlietas un prejudiciālie jautājumi

2. Saistībā ar šiem lūgumiem sniegt prejudiciālu nolēmumu ir radusies diezgan neierasta situācija, jo pēc pirmā Tiesas sprieduma⁴ pasludināšanas tā ir atkārtoti aicināta izskatīt pirmajā spriedumā radušos juridiskos jautājumus.

1 Oriģinālvaloda – franču.

2 Iespēja ir atzīta kopš 2008. gada 20. maija sprieduma *Bosmann* (C-352/06, turpmāk tekstā – “spriedums *Bosmann*”, EU:C:2008:290) pasludināšanas. Skat. šo secinājumu 29. punktu.

3 Padomes Regula (1971. gada 14. jūnijs) par sociālā nodrošinājuma sistēmu piemērošanu darbiniekiem, pašnodarbinātām personām un viņu ģimenēm, kas pārvietojas Kopienā (OV 1971, L 149, 2. lpp.), redakcijā, kas grozīta un atjaunināta ar Padomes Regulu (EK) Nr. 118/97 (1996. gada 2. decembris) (OV 1997, L 28, 1. lpp.), kura grozīta ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 1992/2006 (2006. gada 18. decembris) (OV 2006, L 392, 1. lpp.; turpmāk tekstā – “Regula Nr. 1408/71”).

4 Spriedums, 2015. gada 23. aprīlis, *Franzen* u.c. (C-382/13, turpmāk tekstā – “spriedums *Franzen* u.c.”, EU:C:2015:261).

3. Tāpēc šajos secinājumos nav jāaplūko atbilstošās tiesību normas, tiesvedība vai pamatlīetas faktiskie apstākļi, kas ir izklāstīti gan ģenerālvokāta M. Špunara [*M. Szpunar*] secinājumos⁵, gan Tiesas spriedumā⁶.
4. Savukārt, lai šajos lūgumos sniegt prejudiciālu nolēmumu aprakstītā problemātika kļūtu skaidrāka, ir jāatgādina interpretācija, ko šajā spriedumā sniegusi Tiesa, un jāiepazīstina ar tiesvedībām pamatlīetā, kā arī ar šo lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu motīviem.
5. Lietā, kurā pasludināts spriedums *Franzen u.c., Centrale Raad van Beroep* (Centrālā apelācijas tiesa, Nīderlande) uzdeva Tiesai trīs prejudiciālus jautājumus.
6. Atbildot uz pirmo jautājumu, Tiesa nosprieda, ka Regulas Nr. 1408/71 13. panta 2. punkta a) apakšpunkts ir jāinterpretē tādējādi, ka uz dalībvalsts rezidentu, kurš saskaņā ar gadījuma darba līgumu strādā algotā darbā dažas dienas mēnesī citas dalībvalsts teritorijā, attiecas nodarbinātības valsts tiesību akti kā dienās, kurās tika veikts algots darbs, tā arī dienās, kad tas netika veikts.
7. Atbildot uz otro jautājumu, Tiesa norādīja, ka Regulas Nr. 1408/71 13. panta 2. punkta a) apakšpunkts tādos apstākļos kā pamatlīetā aplūkotie atļauj, ka migrējošs darba ņēmējs, uz kuru attiecas nodarbinātības valsts tiesību akti, saskaņā ar dzīvesvietas valsts tiesisko regulējumu šajā valstī saņem no šīs valsts pabalstus saistībā ar vecuma apdrošināšanas sistēmu un ģimenes pabalstus.
8. Visbeidzot, ņemot vērā uz otro jautājumu sniegto atbildi un to, ka iesniedzējtiesa, balstoties uz tā saukto “taisnīguma klauzulu”⁷, vēlējās nepiemērot valsts tiesību normu, kas izraisītu *F. van den Berg* un *H. D. Giesen*, kā arī *C. E. Franzen*⁸ izslēgšanu no Nīderlandes sociālā nodrošinājuma sistēmas, ja atbilde uz otro jautājumu būtu noraidoša, Tiesa uzskatīja, ka uz trešo jautājumu nebija jāatbild.
9. *Centrale Raad van Beroep* (Centrālā apelācijas tiesa) 2016. gada 6. jūnijā pasludināja divus spriedumus, kuros nosprieda, ka saskaņā ar Tiesas sniegto interpretāciju var piemērot izņēmumu no principa, ka piemērojami ir tikai vienas dalībvalsts tiesību akti⁹. Līdz ar to tā piemēroja taisnīguma klauzulu un apmierināja attiecīgo pamatlīetas dalībnieku prasības.
10. *SVB*¹⁰, pamatojoties uz to, ka taisnīguma klauzula neatļauj nepiemērot *AKW* un *AOW* 6.a panta ievadteikumu un b) punktu, par šiem spriedumiem iesniedza kasācijas sūdzību *Hoge Raad der Nederlanden* (Nīderlandes Augstākā tiesa), kas izskatāmajā lietā ir iesniedzējtiesa.

5 Ģenerālvokāta M. Špunara secinājumi lietā *Franzen u.c.* (C-382/13, EU:C:2014:2190). Atbilstošās tiesību normas minētas šo secinājumu 3.–24. punktā, savukārt pamatlīetas rašanās fakti un prejudiciālie jautājumi ir aprakstīti minēto secinājumu 25.–42. punktā.

6 Atbilstošās tiesību normas lietā *Franzen u.c.* minētas šo secinājumu 3.–22. punktā, savukārt pamatlīetas rašanās fakti un prejudiciālie jautājumi ir aprakstīti šī sprieduma 23.–38. punktā.

7 Atgādinājumam – taisnīguma klauzula ir paredzēta attiecīgi 1989. gada 3. maija un 1998. gada 24. decembra *Besluit uitbreiding en beperking kring verzekerden volksverzekeringen* (Noteikumi par sociālajai apdrošināšanai piesaistīto personu loka paplašināšanu un sašaurināšanu) (*Stb.* 1989, Nr. 164, turpmāk tekstā – “*BUB 1989*” un *Stb.* 1998, Nr. 746, turpmāk tekstā – “*BUB 1999*”). Ar šiem attiecīgajām personām piemērojamajiem noteikumiem *Raad van bestuur van de Sociale verzekeringsbank* (Sociālās apdrošināšanas slimokases valde, Nīderlande, turpmāk tekstā – “*SVB*”) ir piešķirtas tiesības konkrētos gadījumos saistībā ar *BUB 1989* atkāpties no citām šo noteikumu normām, lai labotu būtisku netaisnību, kas var izrietēt no apdrošināšanas pienākuma vai no atbrīvojuma no šī pienākuma atbilstoši šiem noteikumiem, vai atbilstoši *BUB 1999* nepiemērot šo noteikumu normas, vai atkāpties no tām, ciktāl to piemērošana, ievērojot apdrošināto personu kategorijas paplašināšanas vai sašaurināšanas būtiskumu, rada ievērojamu netaisnību, kas izriet tikai no apdrošināšanas pienākuma vai no izslēgšanas no tā atbilstoši šiem otrajiem minētajiem noteikumiem.

8 Turpmāk tekstā kopā – “attiecīgie pamatlīetas dalībnieki”.

9 Atgādinājumam – saskaņā ar 1962. gada 26. aprīļa *Algemene Kinderbijslagwet* (Likums par ģimenes pabalstu vispārīgo sistēmu) (*Stb.* 1962, Nr. 160; turpmāk tekstā – “*AKW*”) un 1956. gada 31. maija *Algemene Ouderdomswet* (Likums par vecuma pensijas vispārīgo sistēmu) (*Stb.* 1956, Nr. 281; turpmāk tekstā – “*AOW*”) 6.*bis* panta ievadteikumā un b) punktā paredzētajām izslēgšanas klauzulām, atbilstoši kurām par neapdrošinātām ir uzskatāmas personas, kurām, pamatojoties uz starptautiskas organizācijas līgumu vai lēmumu, ir piemērojami citas valsts tiesību akti, attiecīgie pamatlīetas dalībnieki nebija uzskatāmi par apdrošinātajiem Nīderlandē.

10 Skat. šo secinājumu 7. zemsvītras piezīmi.

11. Iesniedzējtiesa uzskata, ka, ievērojot spriedumu *Franzen* u.c., tā bez pamatotām šaubām nevar atbildēt uz jautājumu, vai Savienības tiesības izskatāmās lietas apstākļos nozīmē to, ka šīs tiesību normas tomēr netiek piemērotas.

12. Šajos apstākļos *Hoge Raad der Nederlanden* (Nīderlandes Augstākā tiesa) nolēma apturēt tiesvedību abās lietās un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

Lietā *van den Berg* un *Giesen* (C-95/18):

- “1) a) Vai LESD 45. un 48. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tiem tādos gadījumos kā šie ir pretrunā tāds valsts tiesiskais regulējums kā *AOW* 6.bis panta ievadeikums un b) punkts? Šī tiesiskā regulējuma sekas ir tādas, ka Nīderlandes rezidents nav piesaistīts šīs domicila valsts sociālās apdrošināšanas sistēmai, ja viņš strādā citā dalībvalstī un, pamatojoties uz Regulas Nr. 1408/71 13. pantu, viņam ir piemērojamas nodarbinātības valsts sociālās apdrošināšanas tiesību normas. Šos gadījumus raksturo tas, ka ieinteresētajām personām, pamatojoties uz nodarbinātības valsts tiesisko regulējumu un ņemot vērā viņu profesionālās darbības īslaicīgumu šajā valstī, nav tiesību uz vecuma pensiju.
- 1) b) Vai, lai atbildētu uz pirmā jautājuma a) daļu, nozīmē ir tam, ka domicila valsts, kurai nav kompetences saskaņā ar Regulas Nr. 1408/71 13. pantu, rezidentam nav pienākuma veikt iemaksas šīs domicila valsts sociālās apdrošināšanas sistēmā? Proti, attiecībā uz periodiem, kad rezidents strādā citā dalībvalstī, viņš, pamatojoties uz [šo] 13. pantu, ir piesaistīts tikai nodarbinātības valsts sociālā nodrošinājuma sistēmai, un arī Nīderlandes valsts tiesību aktos šādā gadījumā nav paredzēts pienākums veikt iemaksas.
- 2) Vai, lai atbildētu uz pirmo jautājumu, nozīmē ir tam, ka ieinteresētajām personām bija iespēja brīvprātīgi noslēgt apdrošināšanas līgumu saskaņā ar *AOW* vai viņiem bija iespēja lūgt *SVB* noslēgt vienošanos Regulas Nr. 1408/71 17. panta izpratnē?
- 3) Vai Regulas Nr. 1408/71 13. pantam ir pretrunā situācija, kad tādai personai kā *H. D. Giesen* sievai, kura pirms 1989. gada 1. janvāra, vērtējot tikai saskaņā ar valsts tiesību aktiem, viņas domicila valstī Nīderlandē bija apdrošināta saskaņā ar *AOW*, pamatojoties uz šo apdrošināšanu, rodas tiesības uz vecuma pensiju, ja runa ir par periodiem, kuros tai saskaņā ar šo Regulas Nr. 1408/71 tiesību normu, ņemot vērā profesionālo darbību citā dalībvalstī, bija piemērojami šīs nodarbinātības valsts tiesību akti? Vai arī tiesības uz pabalstu, pamatojoties uz *AOW*, ir jāuzskata par tiesībām uz pabalstu, kas saskaņā ar valsts tiesībām nav atkarīgas no nodarbinātības vai apdrošināšanas nosacījumiem sprieduma *Bosmann* izpratnē, kas nozīmē, ka viņas gadījumā var tikt piemēroti šajā spriedumā ietvertie apsvērumi?”

Lietā *Franzen* C-96/18:

- “1) Vai LESD 45. un 48. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tiem tādos gadījumos kā šie ir pretrunā tāds valsts tiesiskais regulējums kā *AKW* 6.bis panta ievadeikums un b) punkts? Šī tiesiskā regulējuma sekas ir tādas, ka Nīderlandes rezidents nav piesaistīts šīs domicila valsts sociālās apdrošināšanas sistēmai, ja viņš strādā citā dalībvalstī un, pamatojoties uz Regulas Nr. 1408/71 13. pantu, viņam ir piemērojamas nodarbinātības valsts sociālās apdrošināšanas tiesību normas. Šo gadījumu raksturo tas, ka ieinteresētajai personai, pamatojoties uz nodarbinātības valsts likuma tiesisko regulējumu un ņemot vērā viņas profesionālās darbības īslaicīgumu šajā valstī, nav tiesību uz ģimenes pabalstu.
- 2) Vai, lai atbildētu uz iepriekšējo jautājumu, nozīmē ir tam, ka ieinteresētajai personai bija iespēja lūgt *SVB* noslēgt vienošanos Regulas Nr. 1408/71 17. panta izpratnē?”

13. Rakstveida apsvērumus iesniedza *F. van den Berg, SVB*, Čehijas, Nīderlandes un Zviedrijas valdības, kā arī Eiropas Komisija. Šie lietas dalībnieki, izņemot Čehijas valdību, kā arī *C. E. Franzen* piedalījās tiesas sēdē, kas notika 2019. gada 23. janvārī, un sniedza savus mutvārdu apsvērumus.

II. Vērtējums

A. Par lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu pieņemamību lietā *van den Berg un Giesen* (C-95/18)

14. *F. van den Berg* uzskata, ka lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu lietā *van den Berg un Giesen* (C-95/18) nav pieņemams. Šajā ziņā viņš apgalvo, ka kasācijas sūdzību nevarot iesniegt iesniedzējtiesā lietās attiecībā uz *AOW 6.bis* pantu, tai neesot bijis jāizskata lieta pēc būtības un tai neesot kompetences ierosināt prejudiciāla nolēmuma tiesvedību Tiesā.

15. Ciktāl saskaņā ar pastāvīgo judikatūru Tiesai nav jāpārbauda, vai lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir pieņemts atbilstoši valsts noteikumiem par tiesu darba organizāciju un procedūru¹¹, es uzskatu, ka šī argumentācija ir jānoraida un ka lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu lietā *van den Berg un Giesen* (C-95/18) ir pieņemams.

B. Par pirmo un otro jautājumu lietā *van den Berg un Giesen* (C-95/18), kā arī par jautājumiem lietā *Franzen* (C-96/18)

16. Ar pirmo un otro jautājumu lietā *van den Berg un Giesen* (C-95/18), kā arī ar diviem jautājumiem lietā *Franzen* (C-96/18), kurus es iesaku izskatīt kopā, iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai LESD 45. un 48. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tiem pretrunā ir tādi dalībvalsts tiesību akti, saskaņā ar kuriem šajā dalībvalstī dzīvojošs migrējošais darba ņēmējs, kam attiecīgajos laikposmos ir piemērojamas nodarbinātības dalībvalsts sociālā nodrošinājuma tiesību normas saskaņā ar Regulas Nr. 1408/71 13. pantu, nav piesaistīts [dzīvesvietas valsts] sociālās apdrošināšanas sistēmai un tādējādi viņam nav tiesību saņemt ne vecuma pensiju, ne ģimenes pabalstus, lai arī saskaņā ar nodarbinātības dalībvalsts tiesību aktiem minētajos laikposmos viņam nebija tiesību uz vecuma pensiju vai ģimenes pabalstiem. Iesniedzējtiesa arī vaicā Tiesai, vai iespējai pievienoties brīvprātīgajai apdrošināšanai saskaņā ar *AOW* vai lūgt panākt vienošanos Regulas Nr. 1408/71 17. panta izpratnē ir nozīme šajā ziņā.

17. Lai atbildētu uz šiem jautājumiem, ir jāizvirza vairāki ievada apsvērumi.

18. Pirmkārt, es vispirms atgādinu, ka attiecīgo pamatlietas dalībnieku situācijā un apstākļos, ņemot vērā viņu profesionālās darbības nenozīmīgumu, kas nepārsniedz konkrētu darba stundu skaitu vai ienākumu sliekšni, uz attiecīgajiem pamatlietas dalībniekiem obligāti attiecās tikai *Unfallversicherung* (Vācijas tiesiskais regulējums par apdrošināšanu pret nelaimes gadījumiem darbā), kas, iespējams, nodrošina labāku aizsardzību darba devējam, nevis darba ņēmējam, nepiešķirot darba ņēmējam attiecīgajos laikposmos piekļuvi citai šīs dalībvalsts sociālā nodrošinājuma sistēmai. Turklāt no debatēm tiesas sēdē izrietēja, ka Nīderlandes iestādes iedrošināja pamatlietas dalībniekus pieņemt darba piedāvājumus Vācijā, neraugoties uz sociālā nodrošinājuma neesamību šīs nodarbinātības veida dēļ, nevis būt bezdarbniekiem Nīderlandē. Tiesas sēdē arī tika uzsvērts, ka tad, ja attiecīgie pamatlietas dalībnieki paliktu Nīderlandē, neveicot profesionālo darbību, viņi tiktu piesaistīti šīs dalībvalsts sociālā

11 Skat. spriedumu, 2013. gada 13. jūnijs, *Promociones y Construcciones BJ 200* (C-125/12, EU:C:2013:392, 14. punkts un tajā minētā judikatūra).

nodrošinājuma sistēmai un saņemtu ģimenes pabalstus vai veiktu iemaksas pensiju sistēmā, kuras viņu vietā segtu valsts. Visbeidzot, *C. E. Franzen* pilnībā zaudēja ģimenes pabalstus par viņas meitu, kuru viņa audzināja viena, savukārt *F. van den Berg* un *H. D. Giesen* vecuma pensija vai partnera pabalsts tika samazināti attiecīgi par 10 % un 16 %, kas neapšaubāmi ir būtisks samazinājums¹².

19. Otrkārt, attiecībā uz juridisko situāciju, kādā iesniegti šie lūgumi sniegt prejudiciālu nolēmumu, Nīderlandes valdība apstiprināja, ka ar Nīderlandes izslēgšanas klauzulām, saskaņā ar kurām par apdrošinātu netiek uzskatīta persona, uz kuru, pamatojoties uz starptautiskas organizācijas līgumu vai lēmumu, attiecas citas valsts tiesību akti, ir īstenots Regulas Nr. 1408/71 13. pants.

20. Šajā ziņā es atgādinu, ka ar Regulu Nr. 1408/71 paredzētā sociālā nodrošinājuma sistēmu koordinācijas mehānisma mērķis, kas ir noteikts tās otrajā un ceturtajā apsvērumā, ir nodrošināt darbinieku un pašnodarbināto personu brīvu pārvietošanos Eiropas Savienībā, tai pašā laikā ievērojot valstu sociālā nodrošinājuma tiesību aktu īpatnības¹³. Tādējādi šīs regulas pamatprincipi ļauj sasniegt darba ņēmēju aizsardzības mērķi, neveicot saskaņošanu sociālā nodrošinājuma jomā¹⁴.

21. Šajā ziņā atbilstoši principam, ka piemērojami ir tikai vienas dalībvalsts tiesību akti, kas it īpaši ir izteikts Regulas Nr. 1408/71 13. panta 1. punktā, uz darba ņēmēju, attiecībā uz kuru ir piemērojama šī regula, ir attiecināms tikai vienas dalībvalsts tiesiskais regulējums¹⁵.

22. Turklāt ar minētās Regulas Nr. 1408/71 13. panta 2. punkta a) apakšpunktu, atbilstoši kuram vienā dalībvalstī nodarbinātā persona ir pakļauta šīs valsts tiesību aktiem arī tad, ja tā dzīvo citā dalībvalstī, ir paredzēts piemērot *lex loci laboris*.

23. Princips, ka piemērojami ir tikai vienas dalībvalsts tiesību akti, kurš ieviests ar Regulu Nr. 1408/71¹⁶, ir likumu kolīziju norma, kurai ir tāds pats mērķis kā citām šīs regulas II sadaļā iekļautajām kolīziju normām – novērst tiesību normu kolīzijas, kas var ierobežot brīvu pārvietošanos.

24. Konkrēti – principa, ka piemērojami ir tikai vienas dalībvalsts tiesību akti, mērķis, pirmkārt, ir izvairīties no vienlaicīgas vairāku valstu tiesību normu piemērošanas un sarežģījumiem, kas tādēļ varētu rasties¹⁷, un, otrkārt, “novērst, ka personām, kurām ir piemērojama Regula Nr. 1408/71, tiktu liegta aizsardzība sociālā nodrošinājuma jomā tāpēc, ka nav tām piemērojamu tiesību aktu”¹⁸.

25. Ar Regulu Nr. 1408/71, it īpaši tās 13. pantu, paredzētā koordinācija arī ir balstīta uz domu, ka, neraugoties uz atšķirībām starp sociālā nodrošinājuma sistēmām, migrējošam darba ņēmējam saskaņā ar katru no šiem tiesību aktiem tiek nodrošināta relatīvi līdzvērtīga vispārēja aizsardzība, kas aptver gandrīz visus riskus, uz kuriem attiecas minētā regula¹⁹.

12 No Tiesas rīcībā esošajiem lietas materiāliem izriet, ka šajā situācijā pensija tika samazināta par 2 % par katru gadu, kurā darba ņēmējs nebija apdrošināts Nīderlandē. Šajā gadījumā *F. van den Berg* pensija sākumā tika samazināta par 14 %, jo viņš bija nodarbināts septiņus gadus Vācijā. Ar 2008. gada 25. novembra lēmumu viņa sūdzība par šo lēmumu piešķirt samazinātu vecuma pensiju daļēji tika atzīta par pamatotu un samazinājums tika noteikts 10 % apmērā. *H. D. Giesen* gadījumā partnera pabalsts par viņa sievu tika samazināts par 16 %.

13 Skat. spriedumu, 2006. gada 18. jūlijs, *Nikula* (C-50/05, EU:C:2006:493, 20. punkts un tajā minētā judikatūra).

14 Skat. Kessler, F., “Sécurité sociale: Coordination des régimes de base – Champ d’application – Principes généraux”, *Répertoire de droit européen, Encyclopédie juridique Dalloz*, Parīze: Dalloz, 2016. gada janvāris, 153. punkts.

15 Skat. spriedumu *Franzen* u.c.(41. un 42. punkts).

16 Šis princips netika ieviests ar Padomes Regulu Nr. 3 par migrējošo darba ņēmēju sociālo nodrošinājumu (OV 1958, P 30, 561. lpp.). Tomēr 1964. gada 9. jūnija spriedumā *Nonnenmacher* (92/63, EU:C:1964:40) Tiesa nosprieda, ka pienākums obligāti piemērot konkrētus tiesību aktus bija šīs regulas 12. panta būtisks elements.

17 Skat. spriedumu, 1986. gada 12. jūnijs, *Ten Holder* (302/84, EU:C:1986:242, 19. punkts).

18 Spriedums, 1990. gada 3. maijs, *Kits van Heijningen* (C-2/89, EU:C:1990:183, 12. punkts), mans izcēlums.

19 Tas izskaidro to, ka kolīziju normas principā neietekmē valsts sociālā nodrošinājuma sistēmās piedāvāto aizsardzību un ir neitrālas attiecībā uz valstu tiesību aktiem.

26. No judikatūras izriet, ka principa, ka piemērojami ir tikai vienas dalībvalsts tiesību akti, piemērošanas joma nav tik šaura, kā to varētu secināt no pirmajiem Tiesas spriedumiem, it īpaši attiecībā uz tā saukto dalībvalsti, kurai “nav kompetences”, proti, dalībvalsti, kuras tiesību akti nav piemērojami.

27. Protams, Tiesa sākumā uzskatīja, ka pēc tam, kad tika noteikti darbaņēmējam piemērojamie dalībvalsts tiesību akti, viņam bija jāpiemēro tikai šie tiesību akti, tādējādi dalībvalstij, kurai nav kompetences, tika liegts piešķirt viņam pabalstus²⁰. Tāpēc tā arī nosprieda, ka ar Regulas Nr. 1408/71 13. pantu tika izslēgts, ka dalībvalsts, kurai nav kompetences, liek veikt iemaksas no atalgojuma, kuru darbaņēmējs saņem par nodarbinātību citā dalībvalstī, un šī iemesla dēļ viņš ir pakļauts šīs valsts tiesību aktiem sociālajā jomā²¹.

28. Vēlāk Tiesa šo nostāju tomēr nedaudz mikstināja.

29. Tādējādi spriedumā *Bosmann*, lai arī tajā tika nospriests, ka dalībvalstij, kas nav kompetenta saskaņā ar Regulu Nr. 1408/71, Savienības tiesībās nav uzlikts pienākums piešķirt pabalstus, Tiesa tomēr piebilda, ka šīs regulas 13. panta 2. punkta a) apakšpunktam pretrunā nav tas, ka migrējošs darbaņēmējs, kurš ir piesaistīts nodarbinātības dalībvalsts sociālā nodrošinājuma sistēmai, saskaņā ar dzīvesvietas dalībvalsts tiesību aktiem saņem ģimenes pabalstus pēdējā minētajā valstī. Šo nostāju Tiesa atkārtoti puda 2009. gada 16. jūlija spriedumā *von Chamier-Glisczinski*²², kurā tā arī nosprieda, ka, ņemot vērā starp dalībvalstu sistēmām un tiesību aktiem sociālā nodrošinājuma jomā pastāvošās atšķirības, pārvietošanās brīvības īstenošana var būt vairāk vai mazāk labvēlīga sociālās aizsardzības ziņā un ka Savienības tiesību normas nevar garantēt, ka pārvietošanās uz citu dalībvalsti ir šajā ziņā neitrāla. Tādējādi Tiesa uzsvēra, ka sociālā nodrošinājuma sistēmu nevar uzskatīt par diskriminācijas iemeslu vai trūkumu tikai tādēļ, ka ir nelabvēlīgas sekas tad, ja tā tiek piemērota saskaņā ar koordinācijas mehānismiem, kopsakarā ar citas dalībvalsts sistēmu²³.

30. Visbeidzot, 2012. gada 12. jūnija spriedumā *Hudzinski* un *Wawrzyniak*²⁴ dalībvalstij, kas nav kompetenta, ir piedāvātas plašākas iespējas nekā spriedumā *Bosmann*, ciktāl *Waldemar Hudzinski* un *Jaroslav Wawrzyniak* situācija atšķirās no *Brigitte Bosmann* situācijas. Pirmkārt, no šī sprieduma izriet, ka tikai apstākļi vien, ka attiecīgie darbaņēmēji kompetentajā valstī (Polijas Republika) nebija zaudējuši nedz tiesības uz sociālā nodrošinājuma pabalstiem, nedz tiem tikusi samazināta to summa tādēļ, ka viņi izmantoja savas tiesības brīvi pārvietoties, nevar izslēgt, ka dalībvalstij, kas nav kompetenta, ir iespēja piešķirt šādus pabalstus. Otrkārt, no minētā sprieduma izriet, ka dzīvesvieta nav vienīgais piesaistes kritērijs dalībvalstij, kas nav kompetenta, bet ir arī citus tādas piesaistes kritērijus kā ienākuma nodokļa maksāšana var uzskatīt par pietiekami būtiskiem, lai pamatotu pabalsta piešķiršanu.

31. Acīmredzami, ka šajos spriedumos Tiesa neatzina dalībvalsts, kas nav kompetenta, pienākumu piešķirt sociālos pabalstus, taču princips, ka piemērojami ir tikai vienas dalībvalsts tiesību akti, netika apšaubīts. Tomēr šo spriedumu, it īpaši 2012. gada 12. jūnija sprieduma *Hudzinski* un *Wawrzyniak*²⁵, vērtējums, neņemot vērā kazuistiku saistībā ar atšķirībām faktiskajos apstākļos, parāda, ka Tiesa Regulas Nr. 1408/71 13. panta piemērošanu pakārto samērīguma principa ievērošanai²⁶.

32. Uz uzdotajiem jautājumiem ir jāatbild, ņemot vērā šos apsvērumus.

20 Skat. spriedumus, 1986. gada 12. jūnijs, *Ten Holder* (302/84, EU:C:1986:242, 19.–23. punkts), un 1986. gada 10. jūlijs, *Luijten* (60/85, EU:C:1986:307, 12.–16. punkts).

21 Skat. spriedumu, 1977. gada 5. maijs, *Perenboom* (102/76, EU:C:1977:71, 10.–15. punkts).

22 C-208/07, EU:C:2009:455, 55. un 56. punkts.

23 Skat. spriedumu, 2009. gada 16. jūlijs, *von Chamier-Glisczinski* (C-208/07, EU:C:2009:455, 84., 85. un 87. punkts).

24 C-611/10 un C-612/10, EU:C:2012:339.

25 C-611/10 un C-612/10, EU:C:2012:339.

26 Rennuy, N., “The emergence of a parallel system of social security coordination”, *Common market law review*, 50. sēj., Nr. 5, Ālfena: Kluwer Law International, 2013, 1221.–1266. lpp., it īpaši 1256. un nākamās lpp.

33. Šajā lietā attiecīgie pamatlīdnieki, kas ir Nīderlandes valstspiederīgie un dzīvo Nīderlandē, īstenoja tiesības brīvi pārvietoties, kas viņiem atzītas LESD 45. pantā, lai dotos strādāt uz Vāciju.

34. No Tiesas pastāvīgās judikatūras izriet, ka visu Līguma normu par personu brīvu pārvietošanos “mērķis ir *atvieglot* Savienības pilsoņu visa veida nodarbinātību visā Savienības teritorijā, un tās aizliedz pasākumus, kas varētu radīt šiem pilsoņiem *neizdevīgāku* situāciju, ja viņi vēlas veikt kādu darbību citas dalībvalsts teritorijā, kas nav viņu izcelsmes valsts”. Tādējādi ar LESD 45. pantu ir nesaderīgs jebkāds valsts pasākums, kas var traucēt vai padarīt mazāk pievilcīgu šajā pantā noteiktās pamatbrīvības izmantošanu Savienības pilsoņiem²⁷.

35. Kā apgalvo valdības, kas iesniegušas apsvērumus Tiesā, no judikatūras arī izriet, ka Savienības primārajās tiesībās apdrošinātai personai tiek nodrošināta tikai pārvietošanās uz citu dalībvalsti, kas ir neitrāla sociālā nodrošinājuma jomā. Tādējādi Tiesa jau ir atzinusi, ka valsts tiesiskā regulējuma, kurš sociālā nodrošinājuma pabalstu jomā ir mazāk labvēlīgs, piemērošana vajadzības gadījumā saskaņā ar Regulas Nr. 1408/71 noteikumiem principā var atbilst Savienības primāro tiesību prasībām personu brīvas pārvietošanās jomā²⁸.

36. Šīs Tiesas nostājas pamatā ir tas, ka LESD 48. pantā ir paredzēta nevis dalībvalstu tiesību aktu saskaņošana, bet koordinācija. No tā izriet, ka atšķirības katras dalībvalsts sociālā nodrošinājuma sistēmās pēc būtības un no procedūras viedokļa un tādējādi arī atšķirības tur apdrošināto personu tiesībās šī tiesību norma neietekmē un katras dalībvalsts kompetencē, ievērojot Savienības tiesības, ir savos tiesību aktos noteikt sociālā nodrošinājuma sistēmas pabalstu piešķiršanas nosacījumus.

37. Tāpēc, nosakot šos piešķiršanas nosacījumus, valsts izslēgšanas pasākumu piemērošanā dalībvalstīm tostarp ir jāievēro samērīguma princips. Tādējādi šis princips ļauj nodrošināt taisnīgu līdzsvaru starp Regulā Nr. 1408/71 nostiprināto principu, ka piemērojami ir tikai vienas dalībvalsts tiesību akti, un aizsardzību, kas jāpiešķir migrējošiem darba ņēmējiem, nodrošinot dalībvalstij, kurai nav kompetences, iespēju piešķirt viņiem šos pabalstus, kā tas jau ir noteikts Tiesas judikatūrā.

38. Šajā ziņā jānorāda, ka īpašajos izskatāmās lietas apstākļos izslēgšanas klauzulu piemērošana attiecīgiem pamatlīdniekiem nav tikai vienkāršs trūkums, bet tā liedz viņiem sociālo nodrošinājumu dzīvesvietas valstī tikai tāpēc, ka viņi bija nodarbināti citā dalībvalstī, lai arī nodarbinātības valstī šajā laikposmā viņiem nepienācās *sociālā aizsardzība pilnā apjomā*²⁹. Pret attiecīgiem pamatlīdniekiem ir ne tikai nelabvēlīgāka attieksme salīdzinājumā ar attieksmi pret darba ņēmējiem, kuri visas savas karjeras laikā ir strādājuši Nīderlandē, bet arī ir pārkāpts samērīguma princips.

39. To Nīderlandes tiesību aktos paredzēto izslēgšanas klauzulu piemērošana, kas noteiktas, lai īstenotu principu, ka piemērojami ir tikai vienas dalībvalsts tiesību akti, izraisa skaidri nesamērīgas sekas un (pat acīmredzami) traucē vai padara mazāk pievilcīgu Savienības pilsoņiem, kas dzīvo Nīderlandē, darba ņēmēju brīvas pārvietošanās izmantošanu. Šī situācija nav tikai vienkāršs trūkums, kas izriet no nepilnībām, saskaņojot sociālā nodrošinājuma tiesību aktus Savienībā. Tās ir Nīderlandes izslēgšanas klauzulu piemērošanas tiešas sekas.

27 Spriedums, 2017. gada 18. jūlijs, *Erzberger* (C-566/15, EU:C:2017:562, 33. punkts un tajā minētā judikatūra), mans izcēlums.

28 Skat. it īpaši spriedumus, 2009. gada 16. jūlijs, *von Chamier-Glisczinski* (C-208/07, EU:C:2009:455, 85. punkts un tajā minētā judikatūra), un 2012. gada 12. jūnijs, *Hudzinski un Wawrzyniak* (C-611/10 un C-612/10, EU:C:2012:339, 42. un 43. punkts un tajos minētā judikatūra).

29 Izņemot obligāto apdrošināšanu pret nelaimes gadījumiem darbā šajos konkrētajos laikposmos. Pilnības labad jānorāda, ka Tiesai nav jautāts par Vācijas tiesību aktu saderību ar Savienības tiesībām, tādējādi par to tai nav jālemj, ne arī jādefinē sava nostāja par iespējamām sociālā dempinga sekām, kuras izraisa šie tiesību akti. Attiecībā uz jautājumu par sociālo dempingu Savienībā skat. Mazuyer, E., Carpano, E. un Chastagnaret, M., *La concurrence réglementaire, sociale et fiscale dans l'Union européenne*, Brisele: Larcier, 2016, kā arī Defossez, A., *Le dumping social dans l'Union européenne*, Brisele: Larcier, 2014.

40. Turklāt šāds darbaņēmēju brīvas pārvietošanās ierobežojums neatbilst visām šī Savienības tiesību klasiskā principa prasībām³⁰.

41. Šajā ziņā Nīderlandes un Zviedrijas valdības, tostarp tiesas sēdē, apgalvoja, ka Regulā Nr. 1408/71 paredzēto kolīziju normu un pilnvaru sadalījuma mērķis ir it īpaši nodrošināt taisnīgu un godīgu izmaksu sadalījumu starp dalībvalstīm, nodrošinot atbilstību starp sociālā nodrošinājuma sistēmu finansējumu un ar to saistītajām izmaksām, ciktāl, ja dalībvalsts saskaņā ar regulu ir kompetentā dalībvalsts, lai piešķirtu darbaņēmējam sociālo nodrošinājumu, arī iemaksas ir jāveic un pabalsti jāfinansē un jāmaksā saskaņā ar šīs valsts tiesībām.

42. Lai arī es nešaubos par šī mērķa likumību it īpaši tāpēc, ka Regulā Nr. 1408/71 nostiprinātie principi un koordinācija garantē arī valstu sociālā nodrošinājuma sistēmu integritāti un it īpaši to atšķirības gan sociālā nodrošinājuma, gan finansējuma jomā³¹, tomēr es uzskatu, ka Nīderlandes tiesību akti pārsniedz to, kas vajadzīgs, lai sasniegtu šo mērķi.

43. Taisnība, ka saskaņā ar šo secinājumu 27. punktā atgādināto judikatūru dalībvalsts, kas nav kompetenta saskaņā ar Regulu Nr. 1408/71, nevar likt veikt iemaksas, līdz ar to attiecīgie pamatlietas dalībnieki nav veikuši iemaksas Nīderlandes sociālā nodrošinājuma sistēmā laikposmos, kuros viņi bija nodarbināti Vācijā.

44. Tomēr Nīderlandes Karaliste varēja paredzēt izslēgšanas klauzulu piemērošanai alternatīvus pasākumus, kas būtu pielāgoti attiecīgo pamatlietas dalībnieku situācijai un ļautu piesaistīt viņus Nīderlandes sociālā nodrošinājuma sistēmai pret iemaksu veikšanu.

45. Lai arī Tiesa ir nospriedusi, ka dalībvalstis, kas nav kompetentas, nevar *uzlikt* pienākumu veikt iemaksas, manuprāt, šim ierobežojumam nav pretrunā tas, ka tās piedāvā piešķirt pabalstus pret brīvprātīgām iemaksām, ja šāda iespēja faktiski atbilst piešķiršanas nosacījumiem citām personām, kurām ir piemērojami valsts tiesību akti. Šajā ziņā es atgādinu – ja attiecīgās personas būtu bijušas bezdarbnieki Nīderlandē, tās būtu piesaistītas Nīderlandes sociālā nodrošinājuma sistēmai un šī dalībvalsts segtu izmaksas³².

46. Turklāt Nīderlandes Karaliste varēja uzsākt sarunas un noslēgt vienošanos ar Vācijas Federatīvo Republiku Regulas Nr. 1408/71³³ 17. panta izpratnē. Ar šo vienošanos varētu paredzēt attiecīgo pamatlietas dalībnieku piesaistīšanu Nīderlandes sociālā nodrošinājuma sistēmai, attiecīgo pamatlietas dalībnieku īpaši zēmam ienākumu līmenim atbilstošu iemaksu veikšanu, kā arī vienošanos starp dalībvalstīm par to iemaksu apjomu, kuras parasti veic darba devējs.

47. Tāpat iespēja veikt brīvprātīgu apdrošināšanu saskaņā ar AOW nevar garantēt AOW 6.bis panta ievaddaļas un b) punkta saderību ar Savienības tiesībām, ja, paredzot šo iespēju, netiek ņemta vērā tādu darbaņēmēju kā *F. van den Berg* un *H. D. Giesen* īpašā situācija un jo sevišķi viņu zemais ienākumu līmenis.

30 Šāda veida valsts pasākumu var pieļaut tikai ar nosacījumu, ka tam ir vispārēju interešu mērķis, ka tas ir piemērots, lai nodrošinātu šā mērķa sasniegšanu, un ka tas nepārsniedz tā sasniegšanai vajadzīgo (skat. it īpaši spriedumu, 2013. gada 16. maijs, *Wencel* (C-589/10, EU:C:2013:303, 70. punkts un tajā minētā judikatūra)).

31 Par sociālā nodrošinājuma veidiem skat. it īpaši Omarjee, I., *Droit européen de la protection sociale*, Brisele: Bruylant, 2018, 5. lpp. un 29. un 30. zemsvitras piezīme; Paolillo, M., un Morsa, M., *La sécurité sociale des travailleurs salariés*, Brisele: Larcier, 2010, 174. lpp. Skat. arī Pennings, F., "Co-ordination of social security on the basis of the State-of-employment principle: Time for an alternative?", *Common Market Law Review*, 42. sēj., Nr. 1, Ālfena: *Kluwer Law International*, 2005, 67.–89. lpp., it īpaši 77. lpp. Pārskatu par finansēšanas sistēmām Savienības dalībvalstīs skat. Omarjee, I., minēts iepriekš, 6. lpp. un 34.–38. zemsvitras piezīme.

32 Skat. šo secinājumu 18. punktu.

33 Ciktāl šī tiesību norma būtībā atbilst Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (EK) Nr. 883/2004 (2004. gada 29. aprīlis) par sociālās nodrošināšanas sistēmu koordinēšanu (OV 2004, L 166, 1. lpp.) 16. pantam, komentāru skat. Steinmeyer, H-D., "Article 16 Exceptions to articles 11 to 15", *EU Social Security Law: a Commentary on EU Regulations 883/2004 and 987/2009*, Oksforda: Hart Publishing, 2015, 188.–192. lpp.

48. Šajos apstākļos izslēgšanas klauzulu piemērošana un vienkārša attiecīgo pamatlīnijas dalībnieku izslēgšana no sociālā nodrošinājuma sistēmas Nīderlandē pārsniedz to, kas vajadzīgs, lai nodrošinātu sociālā nodrošinājuma sistēmas finansiālo līdzsvaru.

49. Ņemot vērā visus šos apsvērumus, es uzskatu, ka LESD 45. un 48. pantam pretrunā ir AKW 6. *bis* panta ievaddaļā un b) punktā un AOW 6.*bis* panta ievaddaļā un b) punktā paredzētās izslēgšanas klauzulas piemērošana.

C. Par trešo jautājumu lietā *van den Berg un Giesen* (C-95/18)

50. Ar trešo jautājumu lietā *van den Berg un Giesen* (C-95/18) iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai tiesības uz pabalstu saskaņā ar AOW ir jāuzskata par tiesībām uz pabalstu, kura piešķiršanai valsts tiesību aktos nav izvirzīti nosacījumi par nodarbinātību vai apdrošināšanu.

51. Uzdodot šo jautājumu, kas attiecas uz *H. D. Giesen* sievas situāciju³⁴, iesniedzējtiesa faktiski jautā par sprieduma *Bosmann* piemērojamību. Tā it īpaši vēlas noskaidrot, vai Tiesa šajā spriedumā un spriedumā *Franzen* u.c. dzīvesvietas dalībvalstij sniegto iespēju piešķirt attiecīgos pabalstus ir pakārtojusi tam, ka šis valsts tiesību aktos attiecībā uz minētajiem pabalstiem nebija izvirzīti nosacījumi par nodarbinātību vai apdrošināšanu.

52. Iesniedzējtiesai ir jānoskaidro, kādi attiecīgajā laikposmā bija vecuma pabalstu piešķiršanas nosacījumi, savukārt Tiesai, īstenojot savas pilnvaras prejudiciālu nolēmumu jomā, dabiski, ir jāsniedz spriedumu *Bosmann* un *Franzen* u.c. interpretācija.

53. Taisnība, ka spriedumā *Bosmann* Tiesa sevišķu nozīmi piešķīra šīs lietas īpašajiem apstākļiem. Šī sprieduma 28. punktā tā uzsvēra, ka saskaņā ar Vācijas tiesību aktiem *Bosmann* kundze var saņemt ģimenes pabalstus tikai tādēļ vien, ka Vācijā ir viņas dzīvesvieta, kas tad ir jāpārbauda iesniedzējtiesai. Minētā sprieduma 32. punktā tā atsaucās arī uz to, ka tiesības saņemt ģimenes pabalstu nav pakļautas nosacījumiem par nodarbinātību vai apdrošināšanu. Tomēr tas, ka Tiesa ņēma vērā to kā īpašu šīs lietas apstākli, manuprāt, nenozīmē, ka iespēju piešķirt šos pabalstus tā pakārtoja šādiem nosacījumiem.

54. Šis vērtējums, manuprāt, ir apstiprināts 2012. gada 12. jūnija spriedumā *Hudzinski un Wawrzyniak*³⁵, kurā saskaņā ar Tiesas sniegto interpretāciju pabalsta piešķiršanai nebija paredzēts nosacījums par nodarbinātību un apdrošināšanu un, pēc manām domām, tas nemainījās spriedumā *Franzen* u.c.

55. Pirmkārt, apstākļi, uz kuriem norādīja Tiesa sprieduma *Franzen* u.c. 64. punktā, ir iepriekšējā punktā sniegtā vērtējuma turpinājums, kurā tā norādīja, ka pabalstu piešķiršanas materiālie nosacījumi, piemērojot Nīderlandes tiesību aktus, bija izpildīti, un ka šo pabalstu piešķiršana neizraisīja pabalstu uzkrāšanu.

34 Atgādinu, ka laikposmā no 1988. gada 19. maija līdz 1989. gada 1. janvārim *H. D. Giesen* sieva bija apdrošināta saskaņā ar AOW kā rezidente, tādējādi AOW 6.*bis* panta ievaddaļā un b) punkts ir paredzēts 1998. gada 29. aprīļa *wet tot wijziging van een aantal sociale verzekeringswetten strekkend tot verduidelijking van het in die wetten opgenomen begrip verzekerde en de met het verzekerde zijn onlosmakelijk verbonden premieplicht (wet verduidelijking verzekerings- en premieplicht)* (Likums, ar ko groza vairākus likumus sociālā nodrošinājuma jomā, lai precizētu šajos likumos minēto "apdrošināto personu" jēdzienu un pienākumu veikt iemaksas, kas ir nesaraucjami saistīti ar apdrošinātās personas statusu (Likums par apdrošināšanas pienākumu un iemaksu precizējumiem)) (*Stb.* 1998, Nr. 267)], un ir piemērojams ar atpakaļejošu spēku tikai no 1989. gada 1. janvāra. Šajā pašā laikposmā *Giesen* kundze strādāja Vācijā, un saskaņā ar Regulas Nr. 1408/71 13. pantu viņai bija piemērojami Vācijas tiesību akti sociālā nodrošinājuma jomā, saskaņā ar kuriem šajā valstī tai nebija pieejama apdrošināšanas sistēma vecuma pabalstu jomā.

35 C-611/10 un C-612/10, EU:C:2012:339.

56. Otrkārt, jānorāda, ka netieši, bet droši no Tiesas secinājuma sprieduma *Franzen* u.c. (saskaņā ar kuru, tāpat kā tas tika nospiests spriedumā *Bosmann*, Regulas Nr. 1408/71 13. pantam nav pretrunātas, ka šos pabalstus piešķir dzīvesvietas dalībvalsts) 65. punktā izriet, ka šajā pēdējā minētajā spriedumā atzītais izņēmums no principa, ka piemērojami ir tikai vienas dalībvalsts tiesību akti, nav atkarīgs no sociālo pabalstu piešķiršanas nosacījumiem par nodarbinātību vai apdrošināšanu.

57. Tomēr no šiem spriedumiem izriet, ka dzīvesvietas valstij šīs tiesības ir tikai tad, ja attiecīgā pabalsta piešķiršana izriet no šīs valsts tiesību aktiem un ja darba ņēmējs izpilda šajā ziņā paredzētos nosacījumus, ievērojot to, ka šie nosacījumi ir samērīgi ar šī darba ņēmēja situāciju un nav stingrāki par nosacījumiem, kas ir piemērojami citiem šī pabalsta saņēmējiem.

58. Šajā ziņā jānorāda, ka sprieduma *Franzen* u.c. 64. punktā Tiesa uzsvēra, ka tiesas sēdē šajā lietā tika apstiprināts, ka dzīvesvietas nosacījums ir pietiekams, lai persona būtu apdrošināta Nīderlandes vecuma apdrošināšanas juridiskajā sistēmā. Turklāt no šī sprieduma 63. un 64. punkta izriet, ka Tiesa bija konstatējusi, ka piederība [šīs valsts sociālā nodrošinājuma sistēmai] bija nosacījums vecuma pabalstu piešķiršanai. Savukārt Nīderlandes valdība tiesas sēdē šajās lietās norādīja – lai arī dzīvesvietas nosacījums faktiski ir pietiekams, lai persona būtu apdrošināta Nīderlandes vecuma apdrošināšanas juridiskajā sistēmā, bija jāveic iemaksas, lai tiktu piešķirti vecuma pabalsti. Iesniedzējtiesai ir jānoskaidro, kādi bija vecuma pabalstu piešķiršanas nosacījumi attiecīgajā laikposmā.

59. Šajos apstākļos iesniedzējtiesai ir jāņem vērā šo secinājumu 18. punktā minētais apstāklis, ka iemaksas sociālā nodrošinājuma sistēmā par personām, kuras dzīvo Nīderlandē un kurām ir bezdarbnieka statuss, šķiet, veic valsts.

60. Tādējādi es uzskatu, ka Regulas Nr. 1408/71 13. pantam pretrunā nav tas, ka personai, kas uzskatāma par apdrošinātu savā dzīvesvietas dalībvalstī atbilstoši valsts tiesību normām, tiek piešķirtas tiesības saņemt vecuma pabalstus par laikposmu, kurā šī persona bija nodarbināta citā dalībvalstī. Iesniedzējtiesai ir jāpārbauda, vai attiecīgais pabalsts ir piešķirams saskaņā ar dalībvalsts tiesību aktiem un vai darba ņēmējs izpilda visus šajā ziņā paredzētos nosacījumus.

III. Secinājumi

61. Ņemot vērā iepriekš minētos apsvērumus, es iesaku Tiesai uz *Hoge Raad der Nederlanden* (Nīderlandes Augstākā tiesa) uzdotajiem prejudiciālajiem jautājumiem atbildēt šādi:

- 1) LESD 45. un 48. pantam ir pretrunā tādu dalībvalsts tiesību normu piemērošana, saskaņā ar kurām migrējošs darba ņēmējs, kas dzīvo šajā dalībvalstī un kam atbilstoši 13. pantam Padomes Regulā Nr. 1408/71 (1971. gada 14. jūnijs) par sociālā nodrošinājuma sistēmu piemērošanu darbiniekiem, pašnodarbinātām personām un viņu ģimenēm, kas pārvietojas Kopienā, redakcijā, kas grozīta un atjaunināta ar Padomes Regulu (EK) Nr. 118/97 (1996. gada 2. decembris), kura grozīta ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 1992/2006 (2006. gada 18. decembris), ir piemērojami nodarbinātības dalībvalsts tiesību akti sociālā nodrošinājuma jomā, nav apdrošināts un tādējādi viņam nav tiesību saņemt vecuma pensiju un ģimenes pabalstus, lai arī nodarbinātības dalībvalstī saskaņā ar piemērojamajiem tiesību aktiem viņam nav tiesību saņemt nekādu citu aizsardzību, kā tikai apdrošināšanu pret nelaiemes gadījumiem darbā nodarbinātības laikposmos.
- 2) Regulas Nr. 1408/71, redakcijā, kas grozīta un atjaunināta ar Regulu Nr. 118/97, 13. pantam nav pretrunā tas, ka personai, kas uzskatāma par apdrošinātu savā dzīvesvietas dalībvalstī atbilstoši valsts tiesību normām, tiek piešķirtas tiesības saņemt vecuma pabalstus par laikposmu, kurā šī persona bija nodarbināta citā dalībvalstī. Iesniedzējtiesai ir jāpārbauda, vai attiecīgais pabalsts ir piešķirams saskaņā ar dalībvalsts tiesību aktiem un vai darba ņēmējs izpilda visus šajā ziņā paredzētos nosacījumus.